

CZU: 364.614.8-055.1/.2(1-773)

[http://doi.org/10.59295/sum3\(163\)2023_31](http://doi.org/10.59295/sum3(163)2023_31)

AVANSAREA POLITICILOR PENTRU EGALITATE DE GEN ÎN ȚĂRILE ÎN CURS DE DEZVOLTARE, PE FUNDALUL PROVOCĂRILOR GLOBALE ACTUALE

*Olga RUDIC**Universitatea de Stat din Moldova*

În prezent, egalitatea de gen este afectată de fenomenele globale și este nevoie ca politicile de asigurare a egalității de gen să reflecte noua conjunctură, ținând cont de toate variabilele ce pot afecta luarea deciziilor în materie de politici. Totodată, este de un mare interes ce intervenții întreprind țările pentru a răspunde la noile provocări, care este poziția comunității internaționale și ce măsuri sunt întreprinse pentru a depăși piedicile în calea implementării politicilor pentru egalitatea de gen, precum și ce se dovedește a fi o bună practică ce ar putea fi îmbrățișată de alte țări în situații similare, cu ajutorul organizațiilor internaționale de profil, conștientizând nivelurile diferite de dezvoltare ale țărilor. În contextul conjuncturii nefavorabile pentru egalitatea de gen, din cauza a doi ani de pandemie, numeroși cercetători au prezentat comunității științifice dovezi precum că provocările existente până la pandemie pentru egalitatea de gen s-au agravat. Politicile necesare pentru restabilirea parcursului favorabil spre cel de-al cincilea Obiectiv de Dezvoltare Durabilă au reprezentat un subiect de mare importanță pentru cercetători, organizațiile internaționale de profil, dar și pentru guvernele naționale negreșit.

Cuvinte-cheie: *egalitate de gen, egalitate de șanse, drepturile omului, drepturile femeii, provocări globale, capital uman, dezvoltare durabilă.*

THE ADVANCEMENT OF GENDER EQUALITY POLICIES IN DEVELOPING COUNTRIES ON THE BACKGROUND OF CURRENT GLOBAL CHALLENGE

Today, gender equality is affected by global phenomena, and there is a need for gender equality policies to reflect the new environment, taking into account all the variables that can affect policy-related decision-making. At the same time, it is of great interest what measures are taken by countries to respond to the new challenges, what is the position of the international community and what is being done to overcome obstacles to the implementation of gender equality policies, as well as what is proving to be good practice, that could be adopted by other countries in similar situations, with the help of the relevant international organisations, bearing in mind the different levels of development of countries. In the context of the unfavourable climate for gender equality, due to two years of pandemic, many researchers have presented evidence to the scientific community that the pre-pandemic challenges to gender equality have worsened. The policies needed to restore the favourable path towards the fifth Sustainable Development Goal, which has been a topic of great importance for researchers, international organisations, but also for national governments.

Keywords: *gender equality, equal opportunities, human rights, womens's rights, global challenges, human capital, sustainable development.*

Introducere

Abordările internaționale, în contextul subiectului acestui articol, reprezintă o mobilizare a acțiunilor pentru a atrage atenția asupra dimensiunii de gen a pandemiei și pentru abordarea acestea de la nivel global la nivel național. Țările din toată lumea au luat măsuri similare pentru a face față și depăși provocările declanșate de pandemie. Însă politicile adoptate, transpuse în măsuri luate, sunt de natură să aibă impact diferit asupra populației fiecărei țări, în funcție de resursele de care dispune țara. Iar pentru că existăm într-o realitate a interdependențelor, în pofida speranțelor, criza din sănătate, cu consecințe ramificate în toate sferile vieții, nu s-a dovedit a fi una egalizatoare a rolului femeii și a bărbatului. De un mare interes pentru numeroși cercetători este răspunsul țărilor la provocările în domeniu, agravate de pandemie, precum și de

așa-numitul „she-cession” [1] [2], adică o recesiune de pe urma căreia femeile au avut mult mai mult de suferit decât bărbații în toate cele mai importante dimensiuni ale vieții, cum ar fi cea a activității profesionale, a muncii neplătite, a violenței – acestea toate servind drept bariere în calea realizării egalității de gen veritabile. Egalitatea de gen este frecvent privită în lumina tratatelor și convențiilor menite să apere drepturile omului, astfel că și în actualele împrejurări privim situația egalității de gen prin prisma drepturilor omului, care sunt și drepturile femeii. Cercetătorii contemporani în domeniul relațiilor internaționale sunt din ce în ce mai preocupați de drepturile omului, inegalitate, securitatea umană, dreptul internațional etc. [3]. Comunitatea internațională a reacționat, într-o mare măsură, sub egida ONU și, mai ales, a Entității Națiunilor Unite pentru egalitatea de gen și emanciparea femeilor (UN Women), care a reacționat imediat, în colaborare cu partenerii Națiunilor Unite, pentru a se asigura că dimensiunile de gen ale pandemiei sunt aduse în atenția comunității globale și sunt luate în considerare la cele mai înalte niveluri de luare a deciziilor. În Republica Moldova, bunăoară, conform datelor procesate de Biroul Național de Statistică, Covid-19 a afectat într-o proporție mai mare populația ocupată feminină – 1,0% în comparație cu cea masculină – 0,7% [4]. În structura pe sexe a persoanelor care au fost afectate de pandemie, în al doilea trimestru al anului 2021 au predominat femeile, cu o pondere de 55,3% față de 44,7% pentru bărbați, în timp ce în total ocupare în al doilea trimestru al anului 2021, femeile au alcătuit 46,1% și bărbații, respectiv, 53,9% (comparativ cu al doilea trimestru al anului 2020 în care rata de ocupare pentru femei a fost de 60,5% față de 39,5% pentru bărbați) [4].

La subiectul exacerbării inegalităților de gen pe fundalul noilor provocări globale s-au scris numeroase lucrări, articole, rapoarte, ceea ce nu face decât să demonstreze actualitatea și importanța acestui subiect. Cele mai influente organizații internaționale din lume în domeniul drepturilor omului, ONU și UE au contribuit la conversația academică în domeniu. Bunăoară, organizația dedicată emancipării și abilitării femeilor UN WOMEN, a pus la dispoziția celor interesați lucrări precum *Report on the UN Women global response to COVID-19* [5], în care pe lângă constatarea situației, prezintă intervențiile sale pe dimensiunea egalității de gen, cum ar fi crearea unui monitor a COVID-19 și a egalității de gen în centrul de date al UN Women și, împreună cu Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, a unui sistem de urmărire a intervențiilor globale față de COVID-19 în materie de gen, după care au fost elaborate fișe informative cu exemple din diverse țări, bune practici și lacune în materie de intervenții de politici pe fundalul pandemiei. Țările de pe mapamond se află la diferite niveluri de dezvoltare, deci și intervențiile lor vor fi diferite, în raport cu volumul de resurse disponibile.

Rezultate obținute și discuții

Conversația științifică atât la subiectul exacerbării inegalităților de gen pe fundalul pandemiei, cât și la cel al politicilor adoptate și măsurilor luate la toate nivelurile, de la internațional – la local, s-a îmbogățit de la debutul pandemiei și continuă să se extindă. În anul 2020, Alon T. [1], alături de alți cercetători, evidențiază că o provocare imperativă sub aspectul cercetărilor, în viitor, va fi evaluarea impactului recesiunilor cauzate de pandemie în țările cu venituri medii și în cele în curs de dezvoltare. Condițiile economice diferite prin prisma veniturilor, participarea femeilor pe piața muncii, posibilitatea de a lucra de la distanță sunt aspecte care se așteptau să se manifeste diferit în țările în curs de dezvoltare, în ceea ce privește impactul recesiunii determinate de pandemie și compromisurile în materie de politici [1].

Precum menționam mai sus, deși impactul economic al pandemiei nu a fost îngăduitor cu nicio țară și cu nicio populație, femeile au fost afectate disproporționat. În comparație cu bărbații, femeile au o capacitate mai mică de a absorbi șocurile economice, deoarece au venituri și economii mai mici, dar și securitatea locului de muncă este mai vulnerabilă. Cu aproximație, 740 de milioane de femei din întreaga lume și 70% dintre femei au un loc de muncă informal în economiile din țările în curs de dezvoltare [6]. Emergența istorică a inegalităților de gen în contextul ocupării forței de muncă este determinată de insecuritatea locului de muncă. Există dovezi empirice extinse care scot la iveală diferențele între munca bărbaților și munca femeilor, bazate pe discriminarea femeilor – diferența de remunerare între femei și bărbați, segregarea ocupațională, rate mai mari de angajare cu fracțiune de normă și informală în rândul femeilor, precum și o povară mai mare a muncii de îngrijire [7]. În circumstanțele deja existente, pandemia nu a făcut decât să exacerbeze situația nefavorabilă și fragilă a femeilor, după cum se poate vedea și din informațiile de mai jos, plasându-le într-o situație și mai primejdioasă, cu repercusiuni inechivoce asupra egalității de gen.

Totodată, frica de a pierde locul de muncă este o sursă relevantă de stres, cu consecințe negative asupra sănătății mintale și asupra performanței individului [7].

La Forumul Economic Mondial din 2022, Joeli Brearley, autoarea *The Motherhood Penalty* în care explorează maternitatea modernă și depășirea situațiilor de discriminare la locul de muncă, a remarcat cu referire la Islanda – țara cu cel mai înalt nivel de egalitate de gen în lume – că anume distribuția echitabilă a muncii neremunerate între femei și bărbați a jucat un rol esențial pentru progresul Islandei [8].

Autoritățile din fruntea statelor dezvoltate au întreprins, în contextul COVID-19, intervenții de politici colosale, fără precedent, într-o situație în care părți majore ale economiei au fost nevoite să se închidă, trimițând acasă milioane de muncitori pe o perioadă nedemnată de timp [9]. Iar pe măsură ce COVID-19 se răspândește dramatic în țările mai puțin dezvoltate, factorii de politici au recurs la punerea în aplicare a unor măsuri asemănătoare cu cele din țările dezvoltate, instituind așa-numitul „lockdown” – izolarea la domiciliu. Însă a devenit clar că intervențiile de politici întreprinse în lumea în curs de dezvoltare nu puteau să le imită, pur și simplu, pe cele din lumea dezvoltată [9].

Dar „lockdownul” instituit, simulând practica țărilor mai avansate, a însemnat închiderea parțială sau totală a unor instituții publice (cum ar fi suspendarea procesului educațional în cadrul instituțiilor de învățământ), limitarea serviciilor prestate de unele instituții ale statului doar la cele de necesitate stringentă, încetarea activității antreprenoriale a unor operatori economici, măsuri care – la rândul lor – au însemnat pierderi de locuri de muncă, de surse de venit sau a unei părți din venit, conviețuirea compactă în gospodăriile cu membri multipli, stres psihoemoțional, mobilitate redusă, iar toate acestea au continuat să se ramifice în alte forme de consecințe. Întrucât există o interconectivitate incontestabilă între toate elementele și fenomenele din viața de zi cu zi, toate dimensiunile-cheie ale egalității de gen, manifestându-se în pierderea locurilor de muncă, întrucât aici s-a și înregistrat cea mai mare diferență față de crizele anterioare când bărbații erau cei mai afectați profesional; creșterea poverii sarcinilor de îngrijire – ca consecință a lockdownului și pierderii locurilor de muncă în tandem, deși aceasta era și până la pandemie mai mare pentru femei decât pentru bărbați; creșterea numărului de cazuri de violență în familie, deși cercetătorii au remarcat că nu atât traiul îndelungat împreună cu agresorul era cauza acestei înrăutățiri a situației, cât stresul economic din cauza pierderii surselor de venit [10].

Necesitatea lockdownului este argumentată de Alon et al., rezultatele cercetării fiind minuțios descrise în articolul *How Should Policy Responses to the COVID-19 Pandemic Differ in the Developing World?* [9], în care afirmă că, de pildă, școlile sunt de natură să fie unul dintre principalii vectori de răspândire a virusului, mai ales în țările în curs de dezvoltare, din cauza numărului mare de gospodării în care conviețuiesc exponenți ai mai multor generații. Bayer și Kuhn [11] că tocmai această configurație cauzează numărul mare de cazuri de deces. Astfel, că este lesne de conchis că respectivele situații pot servi drept argument în favoarea necesității de instituire a măsurii de lockdown [1]. Astfel, „lockdownul” a fost o măsură argumentată în țările în curs de dezvoltare, inclusiv în Republica Moldova. Deși, în context global, dacă unele dintre cele mai dezvoltate țări din lume instituie astfel de măsuri care restricționează semnificativ activitatea normală, atunci acest lucru are, negreșit, impact asupra țărilor care s-ar fi putut abține, căci toate lanțurile de aprovizionare de pe glob ar fi stagnat, iar comerțul s-ar fi încetinit, subminând dezvoltarea economică. Alon et al. conchid că închiderea școlilor este o măsură mult mai eficace pentru salvarea vieților în țările în curs de dezvoltare decât în cele dezvoltate. Însă intervențiile care au dat prioritate sănătății, ceea ce ar fi firesc, au afectat egalitatea de gen prin aceea că femeile s-au văzut nevoite să revină la datoriile convenționale asociate, de-a lungul secolelor, cu grija față de gospodărie și copii și/sau rudele care aveau nevoie de asistență, în detrimentul parcursului profesional. Normele sociale înrădăcinate sunt greu de combătut, mai ales atunci când alte lucruri devin prioritare. Astfel că este nevoie să nu se piardă din vizor ce acele obiective pentru realizarea cărora ani de-a rândul s-au investit resurse în diferite forme.

Dând întâietate sănătății, dar neavând buzunarele la fel de adânci și pline ca țările dezvoltate, țările în curs de dezvoltare au fost nevoite să abordeze cu toată seriozitatea închiderea școlilor, care sunt mai aglomerate, pe fundalul circumstanțelor specifice că în astfel de țări sunt mai răspândite gospodăriile în care conviețuiesc mai multe generații, ceea ce, cumulativ, sporește semnificativ riscul de infectare a copiilor la școală și de transmitere a virusului acasă, între membrii familiei [9]. În așa mod, nu putem nega că aceas-

tă măsură de lockdown a fost necesară și argumentată pentru țările în curs de dezvoltare care trebuiau să limiteze pe cât posibil răspândirea virusului nu doar pentru că era vorba de a salva vieți omenești, dar și pentru că sistemul de sănătate nu avea capacitatea să facă față unui număr masiv de pacienți. Dar pentru egalitatea de gen aceasta a fost o lovitură puternică, exprimată prin revenirea la normele sociale istorice a femeilor, mai ales a mamelor, care – în noile împrejurări – nici nu puteau apela la bunici, și ele femei, din cauza necesității de a păstra distanța. Lockdownul a venit cu dificultăți pentru activitatea serviciilor sociale, a centrelor de plasament pentru victimele violenței în familie. Deoarece are un impact grav asupra sănătății și dezvoltării și reprezintă o încălcare gravă a drepturilor femeilor, aceasta trebuie eliminată [12].

Tot pe această notă, Institutul European pentru egalitate de gen [13] menționează că violența bazată pe gen este un fenomen profund înrădăcinat în inegalitatea de gen și continuă să fie una dintre cele mai notabile încălcări ale drepturilor omului în toate societățile. Atât femeile, cât și bărbații se confruntă cu violența de gen, dar majoritatea victimelor sunt femei și fete. Iar Foley și Cooper [14] precizează că pandemia a exacerbă riscurile și vulnerabilitățile cu care se confruntă femeile din cauza violenței de gen.

Intervențiile de politici față de pandemie în țările în curs de dezvoltare ar trebui să difere de cele din vest, având în vedere caracteristicile lor net diferite [9]. Cercetătorii atenționează că politicile elaborate ar trebui să fie adaptate peisajului economic și demografic care caracterizează țările cu venituri mici. Guvernarea acestor țări nu are capacitatea fiscală de a efectua transferuri substanțiale către segmente majore ale populației pentru perioade îndelungate de timp [9]. Astfel, femeile – un grup al societății deja într-o situație mai vulnerabilă – nu pot miza pe un ajutor semnificativ din partea statului, fiind lăsate să se descurce cu forțele proprii, care sunt, însă, slăbite și se prăbușesc sub greutatea responsabilităților familiale, insecurității ocupaționale, lipsei de economii și a normelor patriarhale adânc înrădăcinate [9]. Sărăcia și deznădejdea sunt și precursori ai violenței, care la rândul său erodează egalitatea de gen.

Cercetătorii vorbesc despre cinci caracteristici demografice și economice importante care diferă de la o țară la alta în moduri pe care le consideră esențiale pentru înțelegerea felului în care intervențiile de politici de reacție la COVID-19 ar trebui să difere în economiile în curs de dezvoltare. Aceste categorii sunt: (i) populațiile mult mai tinere din țările în curs de dezvoltare, (ii) capacitatea fiscală mai mică în astfel de țări, (iii) informalitate mai răspândită, (iv) capacitatea mai scăzută a acestor țări de a asigura asistență medicală și (v) contacte mai frecvente de la persoană la persoană, precum și o prevalență mai mare a conviețuirii intergeneraționale [9]. Soluțiile trebuie să reflecte o luare în calcul a tuturor acestor factori. Femeile în țările în curs de dezvoltare care, deja fiind într-o poziție de vulnerabilitate, întâmpină și mai multe dificultăți în lumina caracteristicilor sus-menționate. Vasăzică, acestea sunt mai tinere, ce poate fi interpretat și cu o experiență mai mică profesională și securitate mai mică a locului de muncă, care la rândul său înseamnă venit mai mic și mai mare probabilitate de a fi concediate sau plasate în șomaj tehnic. Capacitatea fiscală mai mică înseamnă că statul nu are resursele financiare pentru a face transferuri directe către femeile, dar și bărbații, care și-au pierdut locul de muncă [9].

Un mod evident în care informalitatea leagă mâinile guvernelor din economiile cu venituri mici este că le reduce capacitatea de a colecta impozite suplimentare și de a face transferuri. Informalitatea larg răspândită și capacitatea fiscală limitată sunt, desigur, foarte strâns legate, întărindu-se una pe cealaltă. În timpul pandemiei, orice încercare de a menține gospodăriile în izolare poate crește dimensiunea sectorului informal, ceea ce dăunează încercărilor de a controla bolile sau de a obține noi venituri [9]. În Republica Moldova, în perioada 2015 – 2020 pierderile fiscale generate de economia neobservată au crescut de la 8,9 miliarde lei până la 15 miliarde lei anual [15].

Extinderea protecției sociale este o chestiune de urgență pentru eradicarea sărăciei, reducerea inegalității, facilitarea accesului la asistență medicală și educație, promovarea egalității de gen și realizarea unui loc de muncă decent pentru toți [16]. Astfel, în țările cu capacitate mică de a genera propriile resurse, cum ar fi cele în curs de dezvoltare, este nevoie de asistență externă pentru a complementariza eforturile naționale de a-și crea un spațiu fiscal [16]. În acest sens, organizațiile internaționale au un rol crucial în promovarea soluțiilor multilaterale, respectând în același timp specificul fiecărei națiuni în parte. Competențele tehnice ale organizațiilor internaționale pot oferi, de asemenea, sprijin factorilor de decizie politică pentru a identifica și pune în aplicare intervenții politice ambițioase, inovatoare și adaptate. Cooperarea internațională

este văzută ca un mijloc de a ajuta guvernele să atingă obiectivele politice și să reducă la minimum costurile pentru societate. Ca platforme pentru un dialog continuu, organizațiile internaționale facilitează dezvoltarea unui limbaj comun și comparabilitatea abordărilor și practicilor. În contextul orientării țărilor lumii spre Agenda de dezvoltare 2030, cooperarea internațională – prin intermediul organizațiilor internaționale – constă în schimbul de informații științifice sau tehnice, în elaborarea de obiective, strategii sau politici de reglementare comune și în adoptarea de standarde internaționale comune [17].

Există mai multe abordări, chiar și în țările cu venituri mici, de a crea spațiu fiscal pentru finanțarea protecției sociale. Experiența internațională arată că țările se pot baza pe opt strategii diferite pentru crearea spațiului fiscal, care ar trebui examinate în contextul unui dialog social național, și anume: (i) creșterea veniturilor din impozite; (ii) extinderea acoperirii asigurărilor sociale și a veniturilor contributive; (iii) eliminarea fluxurilor financiare ilicite; (iv) realocarea cheltuielilor publice; (De exemplu, Costa Rica și Thailanda au realocat cheltuielile militare pentru asistența medicală universală, în timp ce Ghana, Indonezia și multe alte țări în curs de dezvoltare au redus sau eliminat subvențiile pentru combustibil și au folosit veniturile pentru a extinde programele de protecție socială); (v) utilizarea rezervelor valutare fiscale și ale băncilor naționale; (vi) gestionarea datoriei: împrumutarea și restructurarea datoriei existente; (vii) adoptarea unui cadru macroeconomic mai adaptabil; și (viii) creșterea ajutorului și transferurilor AOD (asistență oficială pentru dezvoltare) [16].

Concluzii

Drept concluzie, putem remarca că pandemia a bulversat viețile oamenilor de pretutindeni, femeile fiind disproporționat de mult afectate pe numeroase dimensiuni. Având mai mult de suferit decât bărbații, organizațiile internaționale, mai ales cele de profil, s-au preocupat profund de situația femeilor pe fundalul crizei pandemice și au întreprins mai multe intervenții începând cu evaluarea necesităților, până la satisfacerea lor, apelând la tehnologii, valorificând instrumentarele contemporane.

Unii cercetători au indicat care ar fi ulterioarele domenii de cercetare ce vor necesita atenție sporită, cum ar fi evaluarea impactului recesiunilor cauzate de pandemie în țările cu venituri medii și în cele în curs de dezvoltare, atenționând că sunt aspectele vieții care se manifestă diferit în diferite țări în funcție de volumul de resurse disponibil. Intervențiile de politici întreprinse în lumea în curs de dezvoltare, subliniază aceștia, nu puteau să le imită, pur și simplu, pe cele din lumea dezvoltată. Politicile ar trebui să fie adaptate peisajului economic și demografic care caracterizează țările în curs de dezvoltare. Acestor țări le este caracteristică capacitatea fiscală mică, iar la dispoziția lor sunt puse mai multe modalități pentru abordarea problemei respective, printre care valorificarea asistenței externe disponibile.

Mai ales în țările cu capacitate mică de a genera propriile resurse, cum ar fi cele în curs de dezvoltare, este nevoie de asistență externă pentru a complementariza eforturile naționale de a-și crea un spațiu fiscal. Cooperarea internațională este văzută ca un mijloc de a ajuta guvernele să atingă obiectivele politice și să reducă la minimum costurile pentru societate, iar bunăoară violența de gen – o barieră în calea egalității de gen, implică costuri pentru guvernele statelor, care ar fi putut fi – de altfel – evitate.

De asemenea, nu ar fi o exagerare să se sensibilizeze opinia publică cu privire la tratarea egalității de gen ca o măsură prioritară în crizele de orice natură, ceea ce ar fi în spiritul respectării drepturilor omului pentru toți indivizii, indiferent de sex, rasă sau origine etnică, handicap, orientare sexuală, religie sau alte criterii care ar putea servi drept temei pentru discriminare.

Referințe:

1. ALON, T., DOEPKE, M., OLMSTEAD-RUMSEY, J., TERTILT, M. *This Time It's Different: The Role of Women's Employment in a Pandemic Recession*. Cambridge Mass: National Bureau of Economic Research; 2020.
2. PROFETA, P. Gender equality and the covid-19 pandemic: labour market family relationships and public policy. În: *Intereconomics: review of european economic policy*. 2021:270-273. DOI:10.1007/s10272-021-0997-2
3. ACKERLY, B.A., STERN, M., TRUE, J. *Feminist Methodologies for International Relations*. [1st ed.] ed. Cambridge: Cambridge University Press; 2006.
4. Biroul Național de Statistică, „Forța de muncă în Republica Moldova: ocuparea și șomajul în trimestrul II 2021,” BNS, Chișinău, 2021.

5. Organizației Națiunilor Unite pentru promovarea egalității de gen și abilitarea femeilor, UN Women. *Report on the UN Women Global Response to COVID-19*. Policy, Programme & Intergovernmental Division, New York, 2021. [Accesat la 20.08.2022] Disponibil: <https://www.unwomen.org/sites/default/files/Headquarters/Attachments/Sections/Library/Publications/2021/Report-on-the-UN-Women-global-response-to-COVID-19-en.pdf>
6. RIVERA, C., HSU, Y.-C., PAVEZ, F., DUGAROVA, E. *Gender Inequality and the Covid-19 Crisis a Human Development Perspective*. New York: United Nations Development Programme; 2020. [Accesat la 15.08.2022] Disponibil: http://hdr.undp.org/sites/default/files/covid-19_and_human_development_-_gender_dashboards_final.pdf
7. MENÉNDEZ-ESPINA, S., LLOSA, J.A., AGULLÓ-TOMÁS, E. et al. *The Influence of Gender Inequality in the Development of Job Insecurity: Differences Between Women and Men*. *Front Public Health*. 2020 Oct 9;8:526162. DOI: 10.3389/fpubh.2020.526162.
8. WHITING, K. *Gender gap: These are the world's most gender-equal countries*, 2022. [Accesat la 20.08.2022] Disponibil: <https://www.weforum.org/agenda/2022/07/gender-equal-countries-gender-gap/>
9. ALON, T., KIM, M., LAGAKOS, D., VANVUREN, M. *How Should Policy Responses to the Covid-19 Pandemic Differ in the Developing World?* Cambridge MA: National Bureau of Economic Research; 2020. [Accesat la 25.01.2022] Disponibil: <http://papers.nber.org/papers/w27273>
10. BOXALL, H., MORGAN, A., BROWN, R. *The prevalence of domestic violence among women during the covid-19 pandemic*. *Australasian policing*. 2020:38-46.
11. BAYER, C., KUHN, M. *Intergenerational Ties and Case Fatality Rates a Cross-Country Analysis*. Bonn Germany: IZA - Institute of Labor Economics, 2020. [Accesat la 15.02.2022] Disponibil: <http://ftp.iza.org/dp13114.pdf>
12. Organizația Națiunilor Unite, Earthscan. *UN Millennium Project. Investing in Development: A Practical Plan to Achieve the Millennium Development Goals*, New York, 2005.
13. European Institute for Gender Equality, *What is gender-based violence?* [Accesat la 10.09.2022] Disponibil: <https://eige.europa.eu/gender-based-violence/what-is-gender-based-violence>.
14. FOLEY, M., COOPER, R. Workplace gender equality in the post-pandemic era: where to next? În: *Journal of industrial relations*. 2021:463-476. DOI:10.1177/00221856211035173
15. Centrul Analitic Independent Expert-Grup. *Fenomenul economiei și ocupării informale în contextul pandemiei Covid-19*, 2021.
16. VALVERDE, D., PACHECO-JIMÉNEZ, F., MUZAFFAR, J., ELIZONDO-BARBOZA, H. *Financing Gaps in Social Protection Global Estimates and Strategies for Developing Countries in Light of the Covid-19 Crisis and Beyond*. Geneva Switzerland: International Labour Organization, 2020. [Accesat la 26.01.2022] Disponibil: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_protect/---soc_sec/documents/publication/wcms_758705.pdf
17. Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, *International Regulatory Co-operation: The Role of International Organisations in Fostering Better Rules of Globalisation*. OECD Publishing, Paris, 2016.

Date despre autor:

Olga RUDIC, doctorandă, Școala doctorală de Științe Sociale și ale Educației, Universitatea de Stat din Moldova.

E-mail: olgarudic@gmail.com

ORCID: 0000-0002-6906-1050

Prezentat la 05.10.2022